

ชื่อภาคนิพนธ์	: ภูมิหลังและบทบาทของคณะกรรมการมัสยิดในการพัฒนาชุมชน
ชื่อผู้เขียน	: นายสมาน คือราแม
ชื่อปริญญา	: ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา	: 2545

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบภูมิหลังของหลังคณะกรรมการมัสยิดในปัจจุบันว่ามีลักษณะอย่างไร 2) เพื่อทราบบทบาทของคณะกรรมการมัสยิดในการพัฒนาชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการมัสยิดในอำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา 16 มัสยิด มัสยิดละ 15 คน รวม 240 คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งได้รับคืนมา จำนวน 202 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.16

ผลการศึกษาพบว่า

1. ภูมิหลังของคณะกรรมการมัสยิด มีอายุระหว่าง 31 – 82 ปี สถานภาพส่วนใหญ่สมรส กรรมการมัสยิดมีอาชีพหลากหลายส่วนหนึ่งเป็นครูสอนศาสนาอีก 2 ใน 3 ค้าขาย เกษตรกรรม รับจ้าง และรับราชการ เคยทำงานให้มัสยิดมากกว่า 4 ปี มีรายได้ส่วนใหญ่ไม่เกิน 10,000 บาท กรรมการโดยตำแหน่งมีการศึกษาส่วนหนึ่งเป็นด้านศาสนา และอีกส่วนหนึ่งจบสามัญอยู่ในระดับมุดาวัดสิต (กลาง) ส่วนกรรมการเลือกตั้งศึกษาสมัครระดับประถมศึกษาปีที่ 4
2. บทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการมัสยิดจะสูงกว่าบทบาทที่ปฏิบัติได้จริง และสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ บทบาทด้านอาชีพเฉลี่ย และด้านการศึกษาเฉลี่ย ส่วนด้านสาธารณสุขจะอยู่ในระดับเดียวกับบทบาทที่ปฏิบัติได้จริง คือ ระดับมาก เฉลี่ย 3.07 และ 3.01 ตามลำดับ
3. ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติได้จริงของคณะกรรมการมัสยิดภาพรวมมีมาก น้อยตามลำดับดังนี้ ด้านสาธารณสุขระดับมาก เฉลี่ย 3.01 ด้านศาสนาระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.97 ด้านสังคมระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.87 ด้านสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.86 ด้านอาชีพระดับปานกลาง เฉลี่ย 2.73
4. การสนับสนุนที่ได้รับจากรัฐบาลมีน้อยกว่าที่ได้รับจากภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะ

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมุสลิม เพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวก สนับสนุน และส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองได้
2. รัฐควรร่วมมือกับคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ฝึกอบรม สัมมนา ผู้นำอิสลามทุกระดับ เพื่อประยุกต์ใช้บทบาทให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมยิ่งขึ้น
3. ทุกกระบวนการของการสนับสนุนพัฒนาชุมชนต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมและควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ
4. คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดควรจัดสื่อและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชน
5. รัฐควรร่วมมือกับคณะกรรมการมัสยิดนำแนวคิดของกระบวนการประชาสังคมมาสร้างสังคมที่เข้มแข็งสังคมที่ดีและน่าอยู่ด้วยการจัดการที่ดีทั้งองค์กร ระบบ และประสิทธิภาพของคนและองค์กร

The study aimed to find out (1) the background of the mosque committee and (2) the role of the Mosque committee in community development.

A questionnaire was used to collect the data from 240 mosque committee members in 16 mosques (15 from each) in Singhanakhon District, Songkhla Province. The total of 202 copies of the questionnaire or 84.16% were returned.

The findings were summed up below:

1. Background of the mosque committee members. The mosque committee members were 31-82 years old. Most were married. They had different occupations. Some were heliguire teachers. Two-thirds were engaged in small teacher, agriculture, general employment and government work. They had worked for the mosques for more than 4 years. Most earned not more than 10,000 baht a month. Some committee members by position received Islamic education and the others received formal education at the Mutawatsit (intermediate) level. The committee by appointment completed Prathomsuksa 4 (Grade 4).
2. The expected roles of the mosque committee were higher than the actual roles. These roles concerned occupations, public health, and the environment.
3. The actual roles could be ranked from the highest to the toward mean as follows: public health ($x = 3.01$), religion ($x = 2.97$) social role ($x = 2.87$), the environment ($x = 2.86$), and occupation ($x = 2.73$), respectively.
4. Support from the government was found to be less than from the private sector.

1. The government officials at the provincial and the district level should participate in activities held by Muslim Communities to provide them with conveniences and to support them to be self-reliant.

2. The government should cooperate with the provincial Islam Commission to offer training courses or seminars to all levels of Muslim leaders so that they can apply their role to cope with the changing society better.

3. In all community development processes, community people should be given and opportunity to participate in the development continuously.

4. The mosque committee should prepare media and prate atmosphere that facilitates community development.

5. The government should cooperate with the mosque committee in applying the concept of non-government organization to strengthen the communities. The effective organizational system and efficiency of people and organizations should be promoted.